

ความสัมพันธ์ระหว่างชื่อกลุ่มคน ชื่อภาษา และลักษณะทางภาษา

งานวิจัยนี้มีสมมติฐานหนึ่งว่า ความสัมพันธ์ระหว่างชื่อกลุ่มคน ชื่อภาษา และลักษณะทางภาษาของกลุ่มคนในบริเวณที่ศึกษาไม่สัมพันธ์กัน ตามที่ได้เสนอไว้แล้วในบทที่ 5 ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่า คน “ลาว” คน “ญ้อ” และคน “ผู้ไท” มีสีทึบลักษณะของวรรณยุกต์ที่คล้ายคลึงกันมาก ดังนั้นในบทนี้จะเสนอผลการวิเคราะห์เฉพาะระบบวรรณยุกต์ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปเกี่ยวกับชื่อกลุ่มคน ชื่อภาษา และลักษณะทางภาษาของกลุ่มคนที่ศึกษาว่าจะเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร

การวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปดังกล่าว ใช้วิธีวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาทั้ง 45 คนโดยยึดลักษณะทางภาษาเป็นหลัก ไม่นำเรื่องของชื่อกลุ่มชนและชื่อภาษาเข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อแบ่งระบบวรรณยุกต์จากลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่แตกต่างกันได้ก็แบบ แล้วจึงนำเรื่องของกลุ่มชนเข้ามาพิจารณา การวิเคราะห์และผลการวิเคราะห์ในแต่ละขั้นตอนนี้มีดังนี้

6.1 จัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษา

เมื่อได้ผลการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาทั้ง 45 คนแล้ว ผู้วิจัยจึงนำมาจัดกลุ่มตามเกณฑ์การเปรียบเทียบลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ ผู้บอกภาษาคนใดมีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์แบบเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน จัดให้อยู่กลุ่มเดียวกัน ส่วนคนใดที่มีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่แตกต่างออกไปก็อยู่กลุ่มอื่นๆ โดยไม่คำนึงถึงชื่อกลุ่มคนหรือชื่อภาษา เนื่องจากการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์เพื่อดูว่าผู้บอกภาษามีชื่อกลุ่มคน ชื่อภาษา และลักษณะทางภาษาสัมพันธ์กันหรือไม่ หากวิเคราะห์โดยคำนึงถึงชื่อกลุ่มคนหรือชื่อภาษา ในขั้นตอนนี้ ผลการวิเคราะห์ที่ได้จะปรากฏดังในบทที่ 4 นั่นคือ ในภาษาของแต่ละกลุ่มชนประกอบด้วยระบบวรรณยุกต์ก็แบบ และระบบวรรณยุกต์ของแต่ละกลุ่มชนเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

แต่ในขั้นตอนนี้จำเป็นต้องตัดเรื่องชื่อกลุ่มคนและชื่อภาษาออกไปก่อน แล้ววิเคราะห์จัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาทั้ง 45 คน เพื่อดูว่าผู้บอกภาษาแต่ละ

คนมีระบบวรรณยุกต์เหมือนหรือแตกต่างกันจัดได้ก็กลุ่ม หลังจากนั้นจึงนำชื่อกลุ่มคน และชื่อภาษาเข้ามาพิจารณาในขั้นตอนต่อไป

6.2 คัดเลือกระบบวรรณยุกต์ตามจำนวนผู้บอกภาษา

เมื่อจัดระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาทั้ง 45 คนออกเป็นกลุ่มต่างๆตามขั้นตอนที่ 6.1 แล้ว ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะระบบวรรณยุกต์แบบที่เป็นของผู้บอกภาษาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ถ้าระบบวรรณยุกต์แบบใดเป็นของผู้บอกภาษาเพียงคนเดียวถือว่าเป็นภาษาเฉพาะบุคคลผู้วิจัยตัดออก ไม่นำมาพิจารณา ผลการวิเคราะห์ได้ระบบวรรณยุกต์ 6 แบบ (ดูภาพที่ 42 หน้า 142)

จากภาพที่ 42 จะเห็นว่าระบบวรรณยุกต์แต่ละแบบมีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์เป็นลักษณะเด่นทั้งที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน ได้แก่

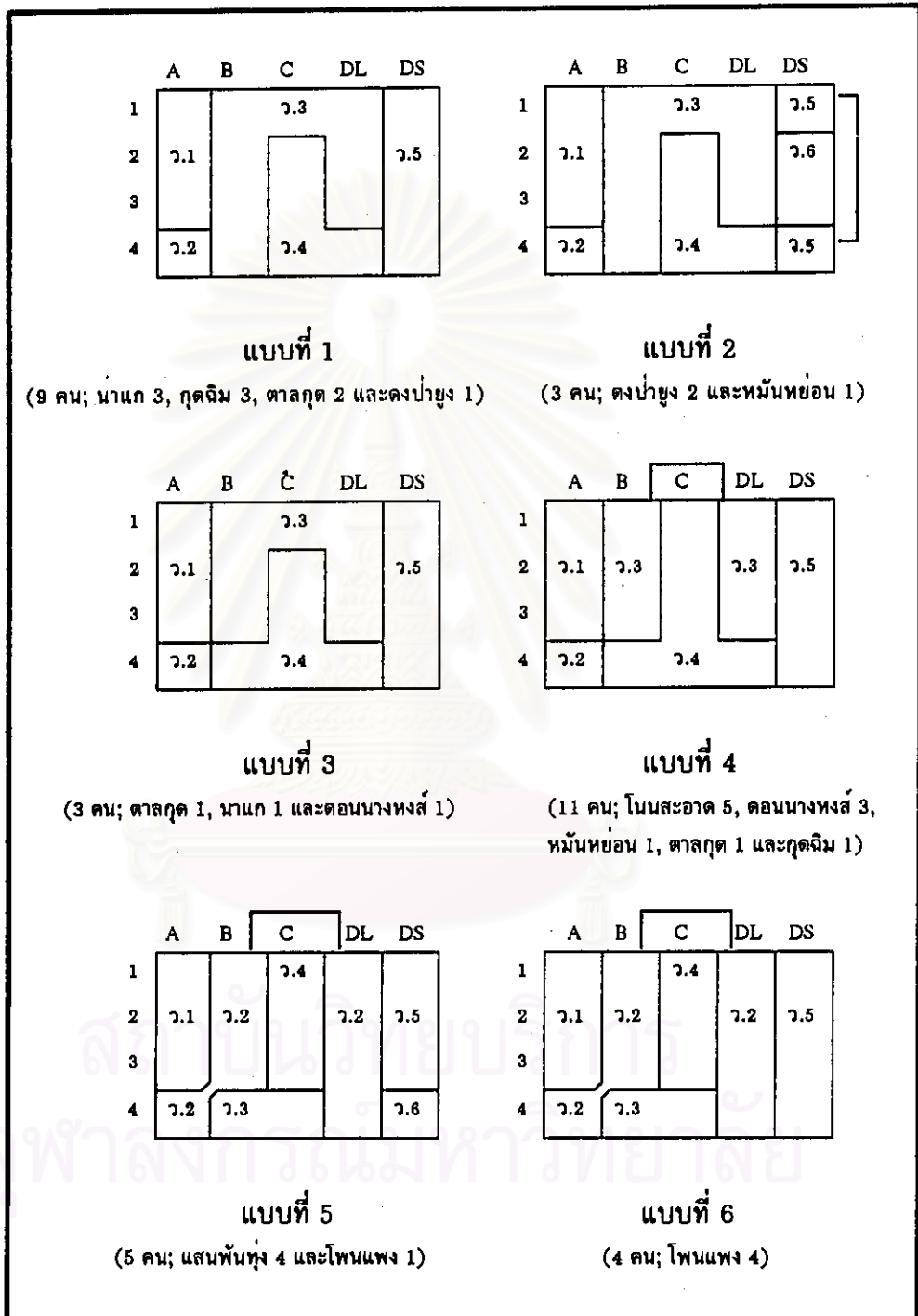
แบบที่ 1 มีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ในแนวตั้งคือ แถว A แยกระหว่าง A3 และ A4 แบบ A 123-4, แถว B ไม่มีการแยกเสียงของวรรณยุกต์หรือเป็นแบบ B 1234, แถว C แยกระหว่าง C1 และ C2 แบบ C 1-234, แถว DL แยกระหว่าง DL3 และ DL4 แบบ DL 123-4 และแถว DS ไม่มีการแยกเสียงวรรณยุกต์หรือเป็นแบบ DS 1234

ส่วนลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงในแนวนอนนั้นมีลักษณะเด่นคือ การรวมเสียงวรรณยุกต์ระหว่างแถว B, C และ DL แบบ B1234=C1=DL123 และระหว่างแถว C และ DL แบบ C234=DL4

แบบที่ 2 มีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ทั้งในแนวตั้งและแนวนอนเหมือนระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1 ทุกประการ ยกเว้นวรรณยุกต์แถว DS ซึ่งมีการแยกเสียงระหว่าง DS1 กับ DS2 และ DS3 กับ DS4 แบบ DS 1-23-4 แต่วรรณยุกต์ใน DS1 และ DS4 เป็นหน่วยเสียงเดียวกัน

แบบที่ 3 มีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ในแนวตั้งคือ แถว A, C และ DL เหมือนระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1 กับ 2 และแถว DS เป็นแบบ DS 1234 เหมือนระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1 แต่ลักษณะที่แตกต่างจากระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1 และ 2 ในข้างต้นคือ วรรณยุกต์แถว B แยกเสียงระหว่าง B3 และ B4 แบบ B 123-4

ภาพที่ 42 ระบบวรรณยุกต์ 6 แบบสรุปจากผู้บอกภาษา 35 คน¹

¹ ระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาจำนวน 10 คนที่เป็นภาษาเฉพาะบุคคลจะนำมาพิจารณาในตอนท้ายของบท

ส่วนลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงในแนวนอนนั้นมีลักษณะเด่นเหมือนระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1 และ 2 แทบทุกประการ แต่มีลักษณะที่เพิ่มเข้ามาคือ วรรณยุกต์ C234=DL4 รวมเสียงกับวรรณยุกต์ใน B4 แบบ B4=C234=DL4 ซึ่งในระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1 และ 2 นั้นวรรณยุกต์ใน C234=DL4 ไม่ได้รวมเสียงกับวรรณยุกต์ใน B4 แต่อย่างใด

แบบที่ 4 มีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์แบบที่ 3 แทบทุกประการ ยกเว้น วรรณยุกต์แถว C ไม่มีการแยกเสียงหรือเป็นแบบ C 1234 และในแนวนอนก็มีการรวมเสียงของวรรณยุกต์ใน C 1234 กับวรรณยุกต์ใน B4 และ DL4 แบบ B4=C1234=DL4

แบบที่ 5 มีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์เพียงบางประการเท่านั้นที่เหมือนระบบวรรณยุกต์แบบต่างๆที่กล่าวมา ได้แก่ ในแนวตั้งคือ แถว A แยกระหว่าง A3 และ A4 แบบ A 123-4 เหมือนระบบวรรณยุกต์ทั้ง 4 แบบในข้างต้น และวรรณยุกต์แถว B แยกระหว่าง B3 และ B4 แบบ B 123-4 เหมือนระบบวรรณยุกต์แบบที่ 3 และ 4

ส่วนลักษณะที่แตกต่างออกไปนั้นมีค่อนข้างมาก ได้แก่ ในแนวตั้งพบว่าวรรณยุกต์แถว C แยกระหว่าง C3 และ C4 แบบ C 123-4, วรรณยุกต์แถว DL ไม่มีการแยกเสียงหรือเป็นแบบ DL 1234 และวรรณยุกต์แถว DS แยกระหว่าง DS3 และ DS4 แบบ DS 123-4

นอกจากนี้ยังพบว่าระบบวรรณยุกต์แบบที่ 5 มีการรวมเสียงของวรรณยุกต์ระหว่างแถว B และ DL เหมือนระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1-4 แต่มีลักษณะที่แตกต่างออกไปคือ วรรณยุกต์ในแถว B และ DL มีการรวมเสียงกับวรรณยุกต์ในแถว A4 แบบ A4=B123=DL1234 และยังมีการรวมเสียงวรรณยุกต์ใน B4 กับ C4 แบบ B4=C4 ซึ่งล้วนแต่เป็นลักษณะที่ไม่พบในระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1-4 แต่อย่างใด

แบบที่ 6 มีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ทั้งในแนวตั้งและแนวนอนเหมือนระบบวรรณยุกต์แบบที่ 5 แทบทุกประการ ยกเว้นเพียงลักษณะเดียวที่แตกต่างกันคือ วรรณยุกต์แถว DS ในระบบวรรณยุกต์แบบนี้ไม่มีการแยกเสียงหรือเป็นแบบ DS 1234

เมื่อเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาทั้ง 6 แบบแล้วจะเห็นลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน เป็นเรื่องน่าสนใจที่จะพิจารณาต่อไปว่าระบบวรรณยุกต์แต่ละแบบเป็นของผู้บอกภาษาที่มีชื่อกลุ่มคนและชื่อภาษาว่า “ลาว” “ญ้อ” หรือ “ผู้ไท”

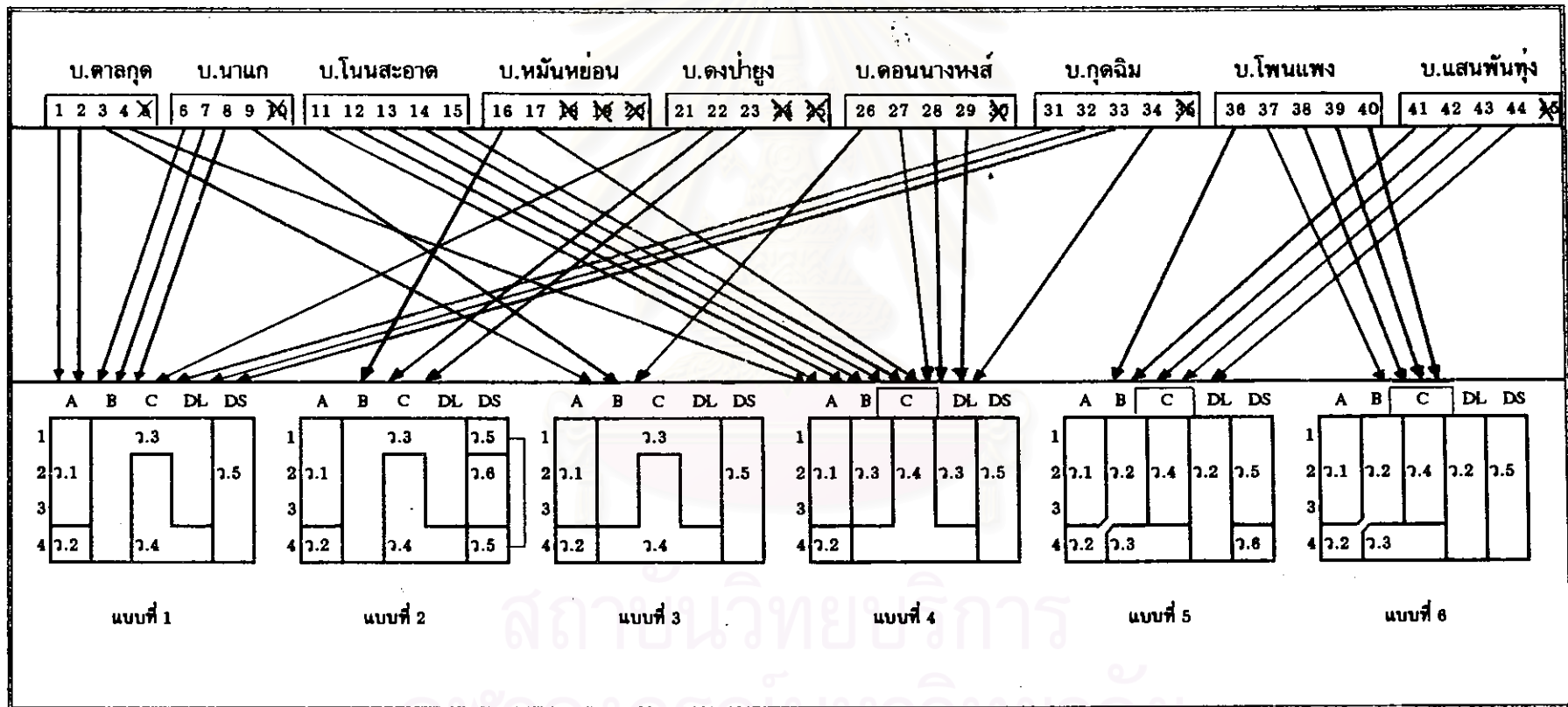

๒

หน้าขาด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 43 แผนภูมิแสดงการเชื่อมโยงชื่อกลุ่มชน ชื่อภาษาของผู้บอกภาษากับระบบวรรณยุกต์ 6 แบบ

6.4 เชื่อมโยงระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษากับระบบวรรณยุกต์ในภาษาต้นแบบ

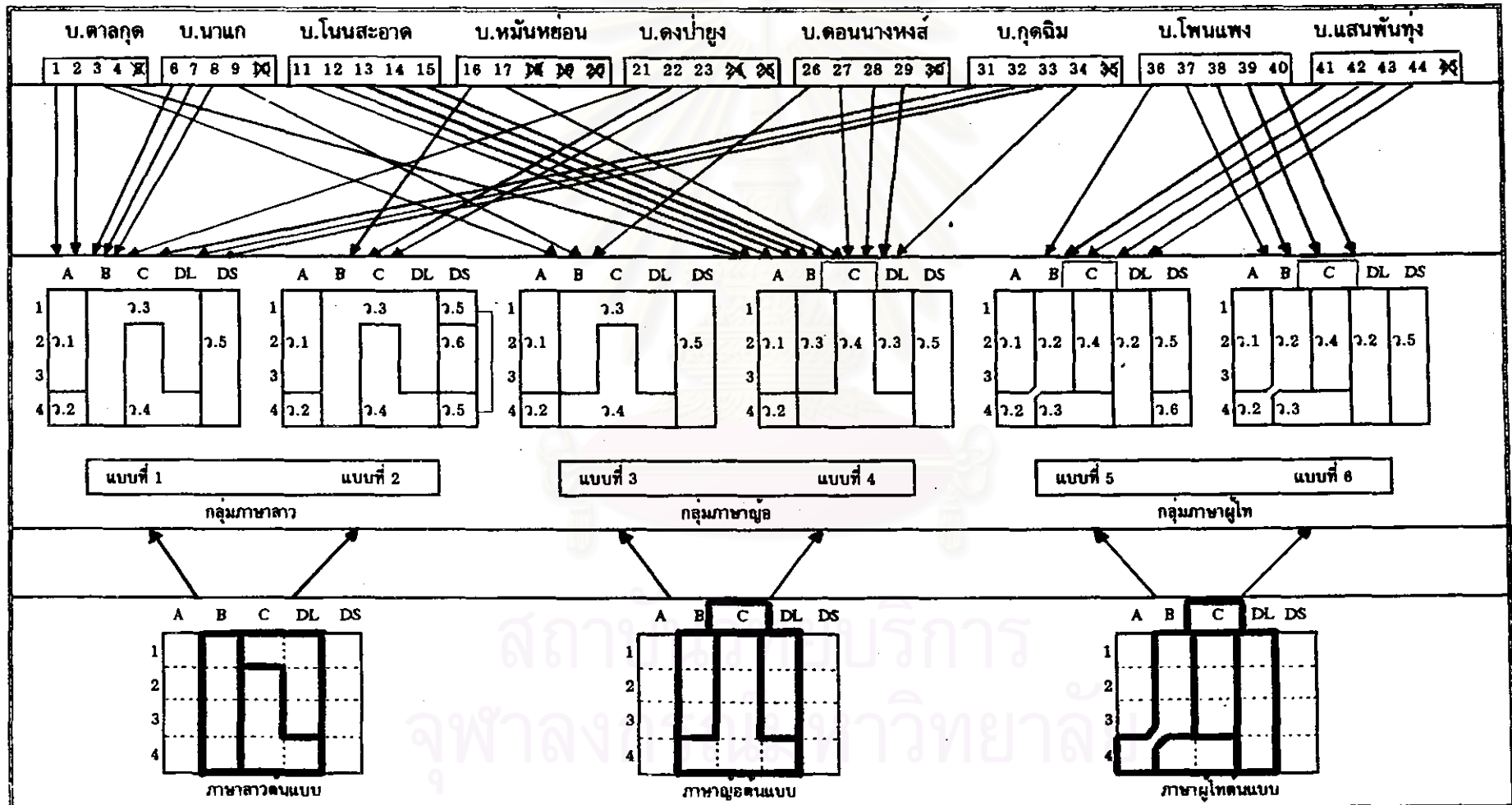
เพื่อดูว่าคนแต่ละกลุ่มชนมีลักษณะทางภาษาที่สัมพันธ์กับชื่อกลุ่มชนของตนเองหรือไม่เมื่อพิจารณาในแง่ของระบบวรรณยุกต์ ในที่นี้จึงได้นำระบบวรรณยุกต์ของภาษาลาวต้นแบบ ภาษาญ้อต้นแบบ และภาษาผู้ไทต้นแบบ (ดูที่มาของภาษาต้นแบบในบทที่ 3 ข้อ ข ใน 3.8.1.2 หน้า 59) มาเปรียบเทียบกับระบบวรรณยุกต์ทั้ง 6 แบบด้วยการจัดทำแผนภูมิแสดงการเชื่อมโยงระบบวรรณยุกต์ของภาษาต้นแบบ, ระบบวรรณยุกต์ทั้ง 6 แบบ กับชื่อเรียกกลุ่มชนและชื่อภาษาของผู้บอกภาษา (ชื่อกลุ่มชนและชื่อภาษาของกลุ่มชนในงานวิจัยนี้เป็นชื่อเดียวกัน) โดยในขั้นตอนนี้จะเปรียบเทียบดูว่า ระบบวรรณยุกต์ทั้ง 6 แบบมีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่เป็นลักษณะบ่งจำเพาะเหมือนภาษาต้นแบบของกลุ่มชนใด (ดูภาพที่ 44 หน้า 147)

จากภาพที่ 44 จะเห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ทั้ง 6 แบบกับภาษาต้นแบบของแต่ละกลุ่มชนโดยพิจารณาลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่เป็นลักษณะบ่งจำเพาะ² ว่าระบบวรรณยุกต์ทั้ง 6 แบบมีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงเหมือนภาษาต้นแบบของกลุ่มชนใดแล้ว สามารถจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ทั้ง 6 แบบ ออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มภาษาลาว ประกอบด้วย ระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1 และ 2 ซึ่งมีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่เป็นลักษณะบ่งจำเพาะของภาษาลาวต้นแบบ ได้แก่ วรรณยุกต์แถว B ไม่มีการแยกเสียงคือเป็นแบบ B 1234 และมีลักษณะของ “บันไดลาว” ปรากฏอยู่ นั่นคือ มีการรวมเสียงของวรรณยุกต์แถว C กับ DL แบบ $C1=DL123$ และ $C234=DL4$ แต่มีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงบางประการของระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1 และ 2 แตกต่างจากภาษาลาวต้นแบบ ได้แก่ มีการรวมเสียงของวรรณยุกต์แถว B, C และ DL แบบ $B1234=C1=DL123$ ซึ่งการรวมเสียงวรรณยุกต์ระหว่างแถว B กับ DL ดังกล่าวเป็นลักษณะที่คล้ายลักษณะบ่งจำเพาะของภาษาญ้อต้นแบบ

² ดูเฉพาะลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงระหว่างวรรณยุกต์แถว A, B, C และ DL ที่เป็นลักษณะบ่งจำเพาะเท่านั้น และไม่ให้นำลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์แถว DS เข้ามาร่วมพิจารณา

ภาพที่ 44 แผนภูมิแสดงการเชื่อมโยงชื่อกลุ่มชน ชื่อภาษาของผู้บอกภาษา กับระบบวรรณยุกต์ 6 แบบ และภาษาดั้งแบบ

ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1 และ 2 เป็นระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาว แต่เป็นภาษาลาวที่กลายไปจากเดิมแล้ว เนื่องจากยังคงมีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่เป็นลักษณะบังคับจำเพาะของภาษาลาวต้นแบบ และยังมีลักษณะบางประการที่คล้ายคลึงกับภาษาญ้อต้นแบบเพิ่มเข้ามา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการได้รับอิทธิพลจากภาษาญ้อก็เป็นได้

กลุ่มที่ 2 กลุ่มภาษาญ้อ ประกอบด้วยระบบวรรณยุกต์แบบที่ 3 และ 4 เมื่อดูภาพที่ 44 (หน้า 147) จะเห็นว่า ระบบวรรณยุกต์แบบที่ 4 มีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่เป็นลักษณะบังคับจำเพาะของภาษาญ้อต้นแบบทุกประการ นั่นคือ มีการรวมเสียงวรรณยุกต์ระหว่างแถว B กับ DL แบบ B123=DL123 และระหว่างแถว B, C และ DL แบบ B4=C1234=DL4 ดังนั้นจึงจัดให้เป็นระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อ

ส่วนระบบวรรณยุกต์แบบที่ 3 นั้นมีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์บางประการที่เป็นลักษณะบังคับจำเพาะของภาษาญ้อต้นแบบ ได้แก่ มีการรวมเสียงวรรณยุกต์ระหว่างแถว B กับ DL แบบ B123=DL123 และยังคงมีการรวมเสียงวรรณยุกต์ระหว่างแถว B, C และ DL แต่ลักษณะที่แตกต่างจากภาษาญ้อต้นแบบคือวรรณยุกต์แถว C แยกเสียงระหว่าง C1 และ C 234 แบบ C 1-234 และวรรณยุกต์ใน C1 รวมเสียงกับวรรณยุกต์ใน B123=DL123 ซึ่งการรวมเสียงวรรณยุกต์ใน C1 กับ DL 123 แบบ C1=DL123 นั้นทำให้เกิด “บันไดลาว” อันเป็นลักษณะบังคับจำเพาะของภาษาลาวต้นแบบ

ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ระบบวรรณยุกต์แบบที่ 3 เป็นระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อ แต่เป็นภาษาญ้อที่กลายไปจากเดิมแล้ว เนื่องจากระบบวรรณยุกต์แบบดังกล่าวยังคงมีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่เป็นลักษณะบังคับจำเพาะของภาษาญ้อต้นแบบ และยังมีลักษณะบางประการที่คล้ายคลึงกับภาษาลาวต้นแบบเพิ่มเข้ามา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการได้รับอิทธิพลจากภาษาลาวก็เป็นได้

กลุ่มที่ 3 กลุ่มภาษาผู้ไท ประกอบด้วยระบบวรรณยุกต์แบบที่ 5 และ 6 มีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่เป็นลักษณะบังคับจำเพาะของภาษาผู้ไทต้นแบบ ได้แก่ การรวมเสียงวรรณยุกต์ระหว่างแถว A, B และ DL แบบ A4=B123=DL1234 และระหว่างแถว B กับ C แบบ B4=C4 ดังนั้นจึงจัดให้เป็นระบบวรรณยุกต์แบบภาษาผู้ไท เพราะยังคงมีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่เป็นลักษณะบังคับจำเพาะของภาษาผู้ไทต้นแบบทุกประการ

เมื่อจัดกลุ่มให้ระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ กลุ่มภาษาลาว กลุ่มภาษาญ้อ และกลุ่มภาษาผู้ไท แล้วเชื่อมโยงกับผู้บอกภาษาที่มีชื่อกลุ่มชนแต่ละกลุ่มพบว่า ผู้บอกภาษาที่มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ลาว” คน “ญ้อ” และคน “ผู้ไท” มีระบบวรรณยุกต์ในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

- ผู้บอกภาษาที่มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ลาว” จำนวนทั้งหมด 15 คน มีระบบวรรณยุกต์อยู่ในกลุ่มที่ 1 และ 2 จำนวนต่างกันคือ

กลุ่มที่ 1 หรือกลุ่มภาษาลาว จำนวน 6 คน

กลุ่มที่ 2 หรือกลุ่มภาษาญ้อ จำนวน 9 คน

- ผู้บอกภาษาที่มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ญ้อ” จำนวนทั้งหมด 11 คน มีระบบวรรณยุกต์อยู่ในกลุ่มที่ 1 และ 2 จำนวนต่างกันคือ

กลุ่มที่ 1 หรือกลุ่มภาษาลาว จำนวน 6 คน

กลุ่มที่ 2 หรือกลุ่มภาษาญ้อ จำนวน 5 คน

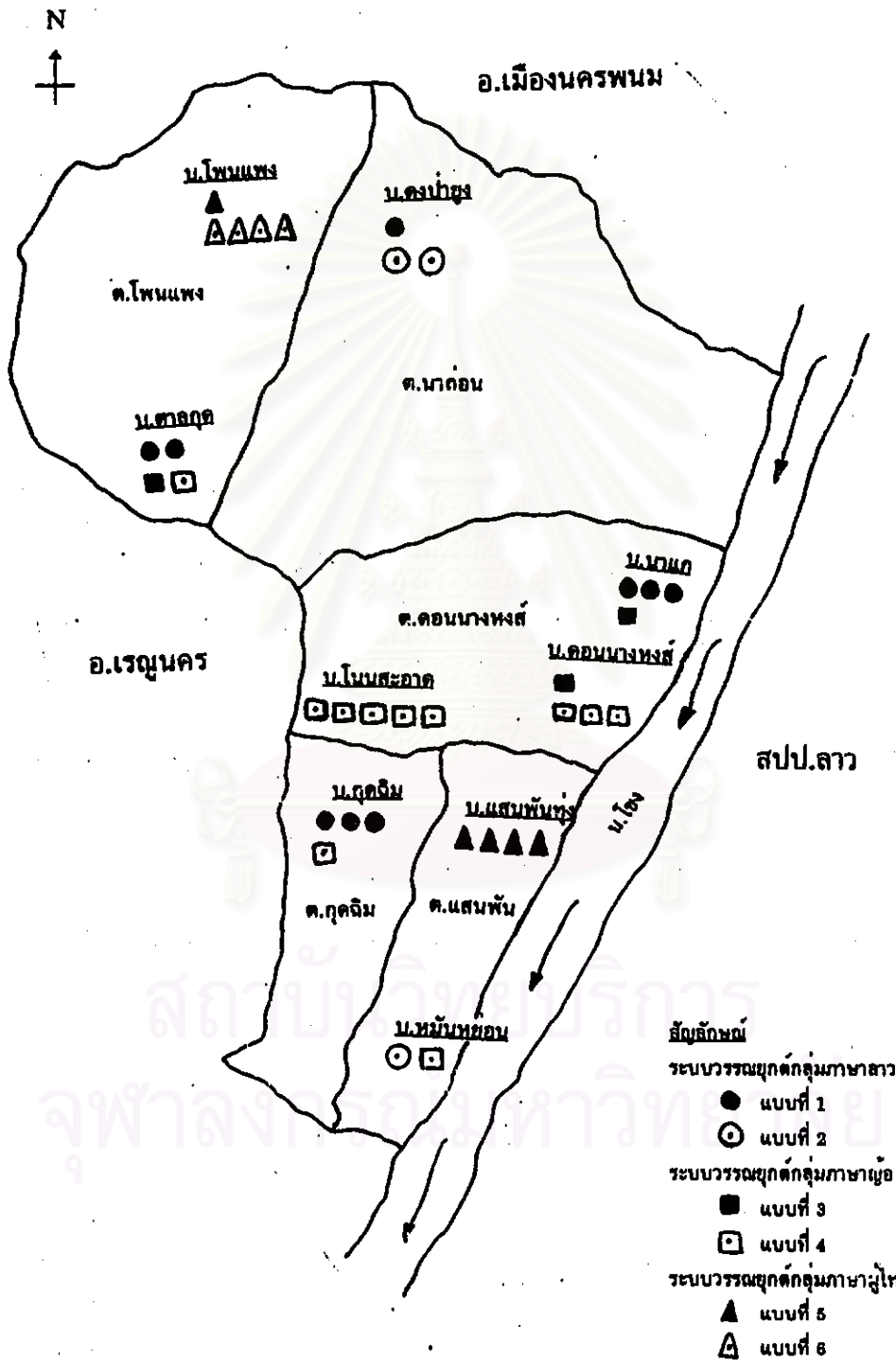
- ผู้บอกภาษาที่มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ผู้ไท” จำนวนทั้งหมด 9 คน ทุกคนมีระบบวรรณยุกต์อยู่ในกลุ่มที่ 3 หรือกลุ่มภาษาผู้ไทนั่นเอง

ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าคน “ผู้ไท” เป็นกลุ่มชนที่ยังคงมีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาผู้ไทอย่างชัดเจน ส่วนคน “ลาว” กับคน “ญ้อ” ต่างก็มีระบบวรรณยุกต์ทั้งแบบภาษาลาวและแบบภาษาญ้อปะปนกัน ซึ่งนับเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะพิจารณาต่อไปเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของผู้บอกภาษาในแต่ละกลุ่มชน เพื่อดูว่าคนแต่ละกลุ่มอาศัยอยู่ใกล้กันหรือไม่ และกลุ่มที่อาศัยอยู่ใกล้กันมีระบบวรรณยุกต์เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

6.5 แสดงที่อยู่อาศัยของผู้บอกภาษาที่มีชื่อกลุ่มชนว่า คน “ลาว” คน “ญ้อ” และคน “ผู้ไท”

เมื่อพิจารณาการกระจายของผู้บอกภาษาที่มีชื่อกลุ่มชนทั้ง 3 กลุ่ม พบว่าผู้บอกภาษาที่มีระบบวรรณยุกต์แต่ละแบบในแต่ละกลุ่มอาศัยอยู่บริเวณต่างๆ ในทางเหนือของอำเภอชาติพนม จังหวัดนครพนม ดูภาพที่ 45 (หน้า 150)

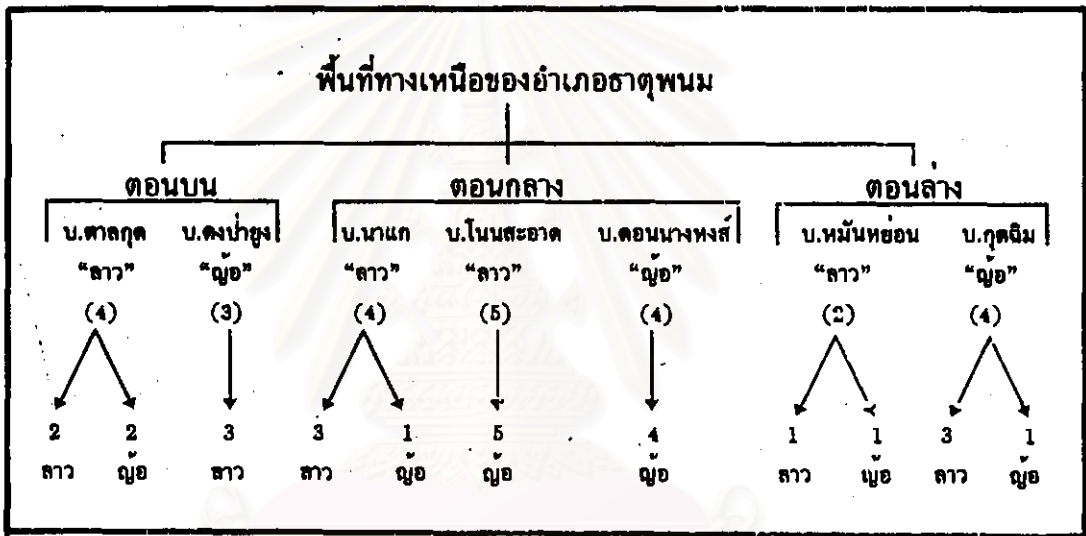
ภาพที่ 45 แผนที่แสดงถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้บอกภาษาที่มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ลาว” คน “ญ้อ” และคน “ผู้ไท” แจกแจงตามระบบวรรณยุคต์

หมายเหตุ 1 สัญลักษณ์แทนผู้บอกภาษา 1 คน

จากภาพที่ 45 จะเห็นว่าผู้บอกภาษาที่เรียกตนเองและคนอื่น ๆ เรียกว่า คน "ผู้ไท" พูดภาษาผู้ไทซึ่งมีระบบวรรณยุกต์ที่ระบุแน่ชัดว่าเป็นคน "ผู้ไท" อาศัยเกาะกลุ่มกันในหมู่บ้านโพนแพง ตำบลโพนแพง และหมู่บ้านแสนพันทุ่ง ตำบลแสนพัน ส่วนการกระจายของผู้บอกภาษาที่เรียกตนเองและคนอื่น ๆ เรียกว่าคน "ลาว" และคน "ญ้อ" นั้นอาศัยอยู่ปะปนกันตามบริเวณต่าง ๆ ดูภาพที่ 46

ภาพที่ 46 แผนภูมิแสดงการกระจายและจำนวนของผู้บอกภาษาที่เรียกตนเองและคนอื่น ๆ เรียกว่าคน "ลาว" และคน "ญ้อ"³

จากภาพที่ 46 จะเห็นว่าคน "ลาว" และคน "ญ้อ" ที่อาศัยอยู่ทั้งบริเวณตอนบน ตอนกลางและตอนล่างมีระบบวรรณยุกต์ทั้งแบบภาษาลาวและแบบภาษาญ้อปะปนกัน จนแยกคน 2 กลุ่มนี้ออกจากกันไม่ได้ เป็นต้นว่า คน "ลาว" ในหมู่บ้านตาลกุด นาแก และหมั่นหย่อน รวมทั้งคน "ญ้อ" ในหมู่บ้านกุดฉิมต่างก็มีระบบวรรณยุกต์ปะปนกันทั้ง 2 แบบ ส่วนคน "ญ้อ" ในหมู่บ้านดงป่าขุงมีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาวทุกคน ใน

³ ความหมายของคำ, เครื่องหมายและสัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนภูมิ ได้แก่

- คำว่า ลาว ญ้อ ที่อยู่เครื่องหมาย " " หมายถึง คำเรียกตนเองและคนอื่น ๆ เรียกผู้บอกภาษา ในหมู่บ้านต่าง ๆ
- คำว่า ลาว ญ้อ ที่ปรากฏโดยไม่มีเครื่องหมายใด ๆ กำกับ แทนคำว่า ระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาว และระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อ ตามลำดับ
- ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง จำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมดในหมู่บ้าน
- ตัวเลขใต้หัวลูกศร หมายถึง จำนวนผู้บอกภาษาที่มีระบบวรรณยุกต์แต่ละแบบ

ขณะที่คน “ลาว” ในหมู่บ้านโนนสะอาดทุกคนกลับมีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อ จะมีก็เพียงคน “ญ้อ” ในหมู่บ้านดอนนางหงส์เท่านั้นที่มีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อโดยไม่มีระบบวรรณยุกต์แบบอื่น ๆ มาปะปน

เมื่อดูจากภาพที่ 45 (หน้า 150) และภาพที่ 46 (หน้า 151) แล้ว สามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่า บริเวณที่อาจมีการปะปนของภาษาเกิดขึ้นคือ หมู่บ้านดอนนางหงส์และหมู่บ้านโนนสะอาด เนื่องจากผู้บอกภาษาในหมู่บ้านดอนนางหงส์มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ญ้อ” มีระบบวรรณยุกต์ทั้งแบบภาษาญ้อและแบบภาษาญ้อที่กลายแล้ว ส่วนผู้บอกภาษาในหมู่บ้านโนนสะอาดซึ่งมีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ลาว” แต่กลับมีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อเหมือนในหมู่บ้านดอนนางหงส์ การที่ผู้บอกภาษามีชื่อกลุ่มชนต่างกัน อาศัยอยู่บริเวณใกล้กัน แล้วมีระบบวรรณยุกต์เหมือนกันดังกล่าว นับเป็นกรณีที่น่าสนใจที่จะมีการศึกษาต่อไปในอนาคตเกี่ยวกับการปะปนหรือการมีอิทธิพลต่อกันระหว่างภาษา

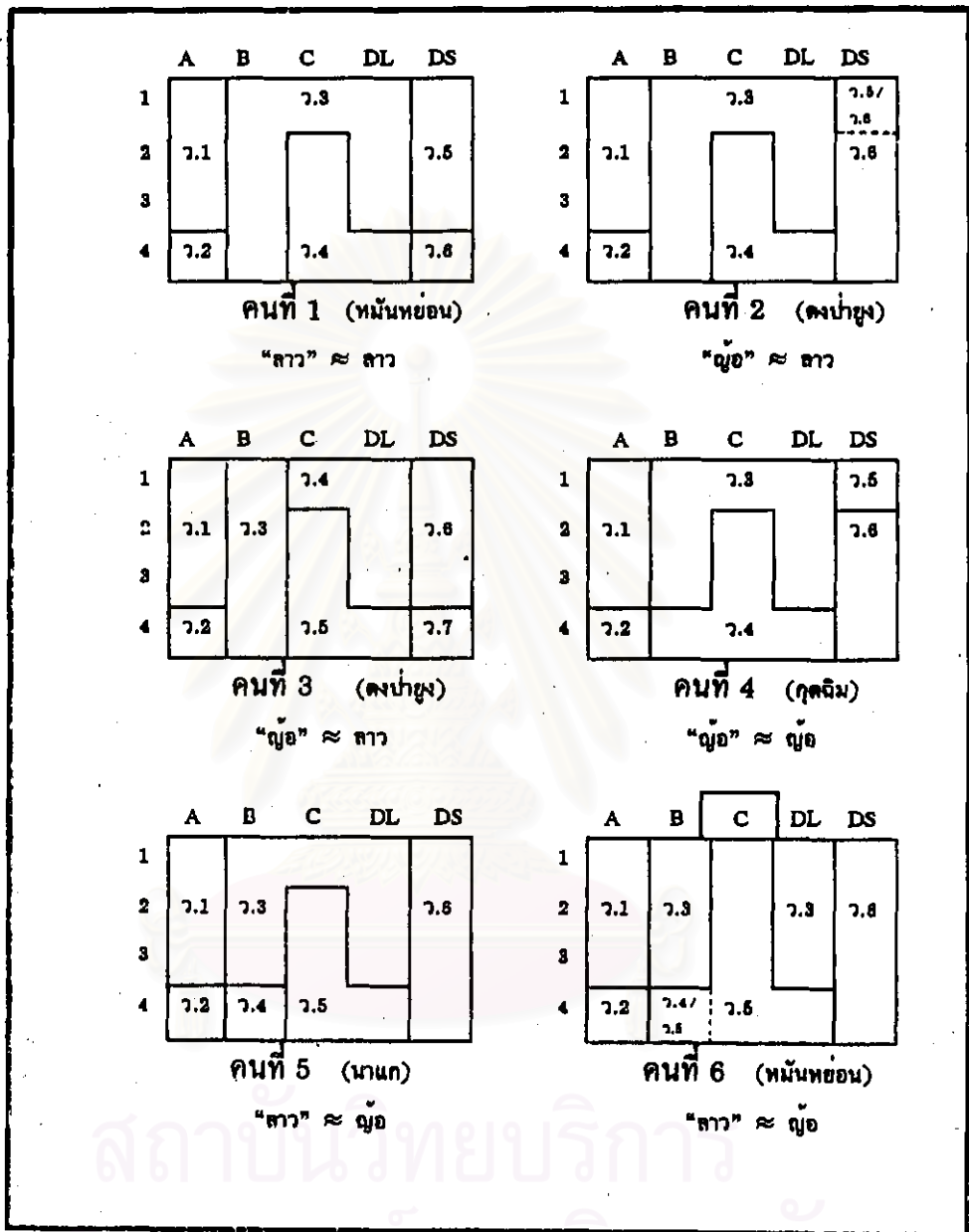
6.6 พิจารณาระบบวรรณยุกต์ที่เป็นภาษาเฉพาะบุคคล

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วใน 6.2 (หน้า 141) ว่า ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะระบบวรรณยุกต์ที่มีผู้บอกภาษาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาวิเคราะห์และมีระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาที่ตัดออกไปเพราะถือว่าเป็นภาษาเฉพาะบุคคลจำนวน 10 แบบซึ่งนับเป็นจำนวนที่มากพอสมควร ผู้วิจัยจึงนำระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาทั้ง 10 คนดังกล่าวมาพิจารณาว่า ผู้บอกภาษาทั้ง 10 คนมีระบบวรรณยุกต์ที่คล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาว แบบภาษาญ้อ หรือแบบภาษาผู้ไท และลักษณะทางภาษาสัมพันธ์กับชื่อกลุ่มชนและชื่อภาษาของตนเองหรือไม่ ระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาทั้ง 10 คน แสดงได้ดังภาพที่ 47 (หน้า 153-154)

จากภาพที่ 47 จะเห็นว่า ระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาจำนวน 10 คนที่เป็นภาษาเฉพาะบุคคลหรือระบบวรรณยุกต์ที่มีผู้บอกภาษาเพียงคนเดียวนั้น ผู้บอกภาษาบางคนมีชื่อกลุ่มชนและชื่อภาษาที่สัมพันธ์กับลักษณะทางภาษาซึ่งในที่นี้บ่งบอกได้ด้วยระบบวรรณยุกต์ ได้แก่

- คนที่ 1 อยู่หมู่บ้านหมื่นหย่อน มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ลาว”
ระบบวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาว
- คนที่ 4 อยู่หมู่บ้านกุดฉิม มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ญ้อ”
ระบบวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อ

ภาพที่ 47 ระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษา 10 คนที่เป็นภาษาเฉพาะบุคคล⁴

⁴ ความหมายของคำ, เครื่องหมายและสัญลักษณ์ที่ใช้ในภาพ ได้แก่

- คำว่า ลาว ญ้อ ญือ ญือโท ที่อยู่ในเครื่องหมาย " " หมายถึง คำเรียกตนเองและคนอื่นๆเรียกผู้บอกภาษาในหมู่บ้านต่างๆ
- คำว่า ลาว ญ้อ ญือ ญือโท ที่ปรากฏโดยไม่มีเครื่องหมายใด ๆ กวักกัน แทนคำว่า ระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาว, ระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อ และระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญือโท ตามลำดับ
- เครื่องหมาย ≈ แทนคำว่า คล้ายกับ

ภาพที่ 47 (ต่อ)

	A	B	C	DL	DS
1					7.5
2	7.1	7.3		7.3	7.5/ 7.6
3					
4	7.2		7.4		7.6

คนที่ 7 (หมั้นหยอน)
“ลาว” ≈ ญ้อ

	A	B	C	DL	DS
1					
2	7.1	7.3		7.3	7.6
3					
4	7.2		7.4	7.5	

คนที่ 8 (ตาลุก)
“ลาว” ≈ ญ้อ

	A	B	C	DL	DS
1			7.4		
2	7.1	7.3	7.5	7.3	7.6
3					
4	7.2	7.4		7.5	

คนที่ 9 (ดอนนางหงส์)
“ญ้อ” ≈ ญ้อ

	A	B	C	DL	DS
1					7.5
2	7.1	7.2		7.2	7.6
3					
4	7.2		7.3		7.5

คนที่ 10 (แสนพันทุ้ง)
“ผู้ไท” ≈ ผู้ไท

- คนที่ 9 อยู่หมู่บ้านดอนนางหงส์ มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ญ้อ”
ระบบวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อ
- คนที่ 10 อยู่หมู่บ้านแสนพันทุ้ง มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ผู้ไท”
ระบบวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์แบบภาษาผู้ไท

แต่ผู้บอกภาษาบางคนมีชื่อกลุ่มชนและชื่อภาษาที่ไม่สัมพันธ์กับลักษณะทางภาษา ได้แก่

- คนที่ 2 อยู่หมู่บ้านดงป่าขุง มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ญ้อ”
ระบบวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาว
- คนที่ 3 อยู่หมู่บ้านดงป่าขุง มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ญ้อ”
ระบบวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาว

- คนที่ 5 อยู่หมู่บ้านนาแก มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ลาว”
ระบบวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อ
- คนที่ 6 อยู่หมู่บ้านหมื่นหย่อน มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ลาว”
ระบบวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อ
- คนที่ 7 อยู่หมู่บ้านหมื่นหย่อน มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ลาว”
ระบบวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อ
- คนที่ 8 อยู่หมู่บ้านตาลกุด มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ลาว”
ระบบวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อ

จะเห็นว่า ผู้บอกภาษาที่มีชื่อกลุ่มชนและชื่อภาษาไม่สัมพันธ์กับลักษณะทางภาษา ในข้างต้นล้วนแต่เป็นผู้บอกภาษาที่มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ลาว” และคน “ญ้อ” ซึ่งคน “ลาว” บางคนมีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อ ในขณะที่คน “ญ้อ” บางคนกลับมีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาว ผลการวิเคราะห์ที่ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า คนทั้งสองกลุ่มชนมีระบบวรรณยุกต์ปะปนกัน ซึ่งเป็นผลที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ C แบบของผู้บอกภาษา 35 คนใน 6.3-6.5 ดังกล่าวมาแล้ว

สรุป

จากการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาเพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างชื่อกลุ่มคน ชื่อภาษา และลักษณะทางภาษาของกลุ่มคนที่ศึกษา ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาแบ่งได้เป็น 3 แบบคือ แบบภาษาลาว แต่เป็นภาษาลาวที่กลายไป ซึ่งอาจเนื่องมาจากการได้รับอิทธิพลจากภาษาญ้อ แบบภาษาญ้อ โดยมีทั้งแบบภาษาญ้อที่ยังไม่กลายและแบบภาษาญ้อที่กลายไป ซึ่งอาจเนื่องมาจากการได้รับอิทธิพลจากภาษาลาว และแบบภาษาผู้ไท ที่ยังคงลักษณะของภาษาผู้ไทไว้ทุกประการ และเมื่อวิเคราะห์ดูว่าแต่ละกลุ่มชนมีระบบวรรณยุกต์แบบใดบ้าง พบว่า คน “ผู้ไท” มีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาผู้ไท ส่วนคน “ลาว” กับคน “ญ้อ” มีระบบวรรณยุกต์ทั้งแบบภาษาลาวและแบบภาษาญ้อปะปนกัน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า มีเพียงคน “ผู้ไท” เท่านั้นที่มีชื่อกลุ่มคน ชื่อภาษา และลักษณะทางภาษาลักษณะกัน นั่นคือ ลักษณะทางภาษาซึ่งบ่งบอกได้ด้วยระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาที่มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ผู้ไท” เป็นคน “ผู้ไท” และพูดภาษาผู้ไทจริง แต่ผู้บอกภาษาที่มีชื่อกลุ่มชนว่าคน “ลาว” มีชื่อภาษาว่า “ภาษาลาว” และคน “ญ้อ” มีชื่อ

ภาษาว่า “ภาษาญ้อ” นั้นมีลักษณะทางภาษาที่ปะปนกัน กล่าวคือ คน “ลาว” ส่วนหนึ่งมีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อ และคน “ญ้อ” ส่วนหนึ่งกลับมีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาว จึงจัดได้ว่าชื่อกลุ่มคน ชื่อภาษา และลักษณะทางภาษาของคนทั้งสองกลุ่มไม่สัมพันธ์กันแต่อย่างใด

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่า การผสมผสานระหว่างกลุ่มชนและระหว่างภาษาที่พูดโดยกลุ่มชนนั้นมีจริง การใช้เกณฑ์ทางภาษา เช่น เรื่องของระบบวรรณยุกต์ สัทลักษณะของวรรณยุกต์ และการเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะต่างไปจากวรรณยุกต์ในภาษาต้นแบบ สามารถจำแนกให้เห็นได้ว่า มีการแลกเปลี่ยนและผสมผสานทางภาษาอันก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในภาษาพูดของแต่ละกลุ่มชนได้อย่างมีรูปแบบ ดังจะเห็นได้จากการผสมผสานและแลกเปลี่ยนลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ในภาษาของคน “ลาว” และคน “ญ้อ” ทำให้เกิดระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาวกลาย และแบบภาษาญ้อกลายดังกล่าวในข้างต้น (ดูรูปแบบการแลกเปลี่ยนและผสมผสานของระบบวรรณยุกต์ในภาษาของคนทั้งสองกลุ่มชนในอภิปรายผลข้อ 1 หน้า 160-163)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย